

FM 2026/173

27/5-2026

Bo Martinsen

Forslag til Inatsisartutbeslutning om at pålægge Naalakkersuisut at udarbejde en strategi med henblik på at styrke den mentale sundhed i befolkningen i Grønland. Strategien skal fremlægges til FM2027.

(Medlem af Inatsisartut Nivi Rosing, Inuit Ataqatigiit)

(1. behandling)

Tak til Inatsisartutmedlem Nivi Rosing for forslaget.

Det her er et forslag, der går helt ind i noget af det mest alvorlige og mest menneskelige, vi som samfund står overfor. Det handler ikke om systemer, strategier eller administrative processer. Det handler om mennesker. Om familier, der lever med sorg. Om unge, der har svært ved at finde fodfæste. Om børn, der vokser op med utryghed, vold eller overgreb tæt inde på livet. Og om bosteder, hvor alt for mange har mærket selvmord, tab og smerte på allernærmeste hold.

For Demokraatit er mental sundhed en grundlæggende del af et frit og værdigt liv. Frihed handler ikke kun om formelle rettigheder. Frihed handler også om at kunne være i sit eget liv, om at have håb, om at kunne tage ansvar for sig selv og sine nærmeste, og om at vide, at fællesskabet griber dig, når livet bliver for tungt at bære alene.

Vi anerkender derfor den alvor, som forslagsstilleren rejser. Når selvmordstallene gennem alt for lang tid har ligget på et uacceptabelt højt niveau, og når alt for mange børn og unge har oplevet vold, overgreb eller dyb mistrivsel, så er det et tegn på, at vi ikke kan nøjes med enkeltstående indsatser.

Der bliver allerede gjort meget. Qamani er et vigtigt arbejde. Fagfolk i sundhedsvæsenet, kommunerne, skolerne, krisecentrene og de frivillige foreninger yder hver eneste dag en stor indsats. Det skal vi anerkende og respektere. Men vi må samtidig være ærlige nok til at sige, at indsatsen endnu ikke har været tilstrækkelig.

Demokraatit støtter derfor forslaget om en samlet strategi for at styrke den mentale sundhed i befolkningen. Men for os er det dog helt afgørende, at en ny strategi ikke bliver endnu et dokument, der ender på en hylde. Vi har set mange velmente planer før. En strategi skal være konkret, målbar og tæt forbundet med de indsatser, der allerede findes. Den skal styrke arbejdet omkring Qamani og andre eksisterende indsatser, ikke skabe dobbeltarbejde eller nye parallelle systemer. Ressourcerne skal bruges dér, hvor de gør en reel forskel for mennesker.

Det er også vigtigt, at arbejdet bygger på den viden, vi allerede har. Der findes allerede undersøgelser, rapporter og erfaringer, som meget tydeligt viser, hvor problemerne er størst, og hvor behovet for handling

er mest akut. Derfor skal vi ikke bruge unødigt mange kræfter på at undersøge det, vi allerede ved. Vi skal bruge kræfterne på at omsætte viden til handling.

Her vil Demokraatit særligt fremhæve børnene. Heling af kollektive traumer er et vigtigt og langsigtet arbejde. Men det må aldrig blive en undskyldning for ikke at handle her og nu. Et barn, der lever i utryghed i dag, kan ikke vente på en strategi i morgen. Barnets tarv skal stå øverst. Tidlig opsporing, stærke daginstitutioner, en tryk folkeskole, familiebehandling, krisecentre og hurtig adgang til hjælp skal være centrale dele af indsatsen. Når et barn allerede er blevet svigtet, må barnet ikke også svigtes af samfundet.

Mental sundhed skabes ikke kun i sundhedsvæsenet. Den skabes også i familien, i skolen, på arbejdspladsen, i fællesskabet, i kulturen, i naturen og i den tillid, der skal være mellem borger og samfund. Derfor skal en strategi være bred nok til at se hele mennesket, men konkret nok til at gøre en forskel i hverdagen.

For Demokraatit handler dette om frihed for den enkelte og ansvar for hinanden. Vi ønsker et samfund, hvor færre står alene med smerte og hvor flere tør række ud efter hjælp.

Med disse bemærkninger indstiller Demokraatit forslaget til velvillig behandling i Familie- og Sundhedsudvalget.